

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัทในบริษัทจดทะเบียนไทย
ROLES, DUTIES AND RESPONSIBILITIES OF COMPANY SECRETARY
IN THAI LISTED COMPANIES

ฐานิตา ราชกวี¹ และ วิณา อนุสรณ์เสนา²

¹หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายตลาดทุน การเงิน และภาษี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, khoawpoonbabyu@gmail.com

²อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, veena.anusorn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยอิสระนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาขอบเขต บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัทในประเทศไทย โดยการวิจัยจากเอกสาร มุ่งศึกษาครอบคลุมความเป็นมาและแนวความคิดเกี่ยวกับเลขานุการบริษัท บทบาท อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัท และองค์กรวิชาชีพเลขานุการบริษัท

ผลการวิจัยพบว่าเลขานุการบริษัทในประเทศไทยมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นและยังไม่มีกฎหมายกำหนดเรื่องบทบาทและคุณสมบัติของเลขานุการบริษัท จึงเกิดปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมและยังพบปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในวิชาชีพนี้ นอกจากนี้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายกำหนดเรื่องอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบไว้ชัดเจนเป็นการเฉพาะอย่างเช่นกฎหมายในต่างประเทศ รวมถึงยังไม่มีองค์กรวิชาชีพเลขานุการบริษัทเพื่อส่งเสริมการควบคุมการประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณของเลขานุการบริษัทด้วย

สำหรับแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพเลขานุการบริษัทตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดแนวทางสำหรับคณะกรรมการบริษัทในการแต่งตั้งคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการบริษัทและกำหนดข้อพึงปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพเลขานุการบริษัทเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่แก่เลขานุการบริษัท และเมื่อวิชาชีพเลขานุการบริษัทเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางแล้วจึงเห็นควรให้มีกฎหมายบัญญัติให้บริษัทต้องกำหนดคุณสมบัติของเลขานุการบริษัทอีกทางให้มีการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพเลขานุการบริษัท

คำสำคัญ: เลขานุการบริษัท, บทบาทหน้าที่, ความรับผิดชอบ

ABSTRACT

The purpose of this Independent Study is to study roles, duties and responsibilities of company secretary of Thailand by documentary. This Independent Study focuses on studying about history concept, role, responsibilities, authority, duty obligation and professional body of company secretary.

The study found several significant points. Firstly, company secretaries in Thailand have increase wide range of roles, duties and responsibilities compare. Secondly, law does not impose any requirements for qualifications, authorities and liabilities of company secretary such as foreign laws which contribute to the problem for selecting the suitable person for the position. Thirdly, there is problem about shortage of professionally qualified

company secretary. Finally, there has no professional institute in Thailand in order to promote professionalism and exercise professional supervision.

To develop the profession, the Stock Exchange of Thailand and related agencies should prescribe rules for board of directors about appointment and qualifications of company secretary and code of conducts as a guideline to the company secretary. If the profession is widespread, law should be enacted provisions regarding the company secretary. Furthermore, the author considers that professional body should have established in Thailand

Keywords: Company Secretary, Roles, Duties, Responsibilities

1. บทนำ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เป็นช่วงของการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งการพัฒนาเพื่อการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 หรือแม้แต่การเปลี่ยนแปลงสู่สังคมดิจิทัล ส่งผลให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องพัฒนาองค์กรและการกำกับดูแลให้มีความมั่นคงและยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ และอยู่ในความสนใจของผู้ประกอบกิจการ ด้วยระบบการดำเนินงานที่มีเป้าหมายในการระดมทุนจากประชาชนเพื่อสร้างมูลค่าทางธุรกิจและการขยายธุรกิจ ซึ่งมีใช้เพียงการเติบโตทางธุรกิจเท่านั้น แต่ยังมีมาซึ่งผลตอบแทน สิทธิประโยชน์ทางภาษี และการดำเนินงานที่เป็นระบบตรวจสอบได้ โดยปัจจุบัน ณ วันที่ 26 ธันวาคม 2561 มีจำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 770 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2561) โดยมีสำนักงานคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เป็นหน่วยงานกำกับดูแลให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งฝ่ายดำเนินการ คณะกรรมการ ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสีย

นอกจากการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพแล้วการทำงานของ “เลขานุการบริษัท” ย่อมมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการบริหารงานของคณะกรรมการ ผู้บริหารและองค์กรซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลักดันองค์กรให้เป็นระบบ โปร่งใส และถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งการกำกับดูแลบริษัท และการปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารและการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท ซึ่งแตกต่างจากการทำหน้าที่ของเลขานุการในสมัยก่อนที่มีหน้าที่เพียงการรวบรวมเอกสาร ทำระบบเอกสารหรือการทำรายงานการประชุมเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การทำหน้าที่ของเลขานุการบริษัท เป็นเรื่องที่ต่างประเทศในการสนับสนุน เนื่องจากเลขานุการบริษัทคือผู้สนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ ให้มีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องมีเลขานุการบริษัทและตั้งองค์กรวิชาชีพเข้ามากำกับดูแลการทำงานให้สอดคล้องกับสภาพขององค์กรและสภาพธุรกิจอย่างมีหลักเกณฑ์ อย่างเช่นในประเทศอังกฤษที่มีบุคคลในฐานะเลขานุการบริษัทมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1887 โดยมีบทบาทหน้าที่ในลักษณะ “Clerk or Servant” (Nicholas Bourne, 2013) หรือในฐานะงานเสมือนแต่เมื่อมีการประกาศใช้ Companies Act 1985 จึงได้มีการกำหนดบทบาท คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของเลขานุการบริษัท หรือแม้แต่ประเทศในอาเซียนอย่างสิงคโปร์ที่มีการกำหนดให้มีเลขานุการบริษัทในกฎหมาย Company Act 2006 (Edited Version) และในกฎหมาย Company Act 1965 ของประเทศมาเลเซีย เป็นต้น และยังมีหน่วยงานผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลวิชาชีพในฐานะองค์กรวิชาชีพเข้ามากำหนดบทบาท หน้าที่ และข้อพึงปฏิบัติที่ดี (Code of Conduct) ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของเลขานุการบริษัท ดังนั้นการทำหน้าที่ของ

เลขานุการบริษัทในต่างประเทศจึงเป็นบทบาทเทียบเท่ากับคณะกรรมการ ผู้บริหารและ ผู้จัดการในฐานะ Executive Officer ซึ่งมีใช้เพียงบทบาทหน้าที่ที่ได้รับฝากแต่อย่างใด

ในประเทศไทย บทบาทในฐานะเลขานุการบริษัท หรือ Company Secretary ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก เนื่องจากความเข้าใจจากคำว่า “เลขานุการ” ยังให้ความหมาย หมายถึงงานเสมียน หรืองานธุรกิจ ดูแลรวบรวมเอกสาร จัดตารางนัดหมายผู้บริหาร (ศรัณยา วิบูลย์ศิริพงษ์, 2549) ดังเช่นคำพิพากษาในปี พ.ศ. 2430 ความ ตอนหนึ่งได้ระบุว่า “เลขานุการบริษัทเป็นเพียงแค่คนงาน ตำแหน่งหน้าที่คือทำตามคำสั่ง ไม่มีใครคาดหวังว่าเลขานุการ บริษัทจะมีอำนาจหน้าที่อื่นใดอีก” จนกระทั่งเมื่อมีการแก้ไขพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2551 ได้เพิ่มเติมส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกิจการในหมวดที่ 3/1 การบริหารกิจการของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์เพื่อมุ่งเน้นความรับผิดชอบ และการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการ ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนสนับสนุนอย่างเลขานุการบริษัทให้ปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานความสุจริตและ พื้นฐานของข้อมูลที่เพียงพอ โดยมาตรา 89/15 กำหนดให้คณะกรรมการบริษัทต้องแต่งตั้งเลขานุการบริษัท และได้ กำหนดบทบาทหน้าที่ตามมาตรา 89/15 และมาตรา 89/16 ที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานประชุมและงานทะเบียน กรรมการ อย่างไรก็ตามปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจยังคงต้องการพัฒนาศักยภาพตลาดทุนในประเทศไทยให้ทัดเทียมกับ นานประเทศมากขึ้น ประกอบกับการดำเนินธุรกิจมีความซับซ้อน หน่วยงานที่กำกับดูแลจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อควบคุมการบริการกิจการ โดยเฉพาะบริษัทจดทะเบียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายส่วน อีกทั้งภาคเอกชนยัง ต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อความสะดวก ทันสมัย และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของหน่วยงานกำกับดูแลเพื่อ ตอบสนองความต้องการของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงส่งผลต่อการทำหน้าที่ของ เลขานุการบริษัทอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การทำหน้าที่เลขานุการบริษัทในปัจจุบันจึงลบบทบาทหน้าที่ของ เลขานุการในฐานะเสมียนหน้าห้องไปโดยปริยาย

จากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันเลขานุการบริษัทได้รับมอบหมายงานที่หลากหลายเพิ่มขึ้นจากการที่กฎหมาย บัญญัติไว้ โดยในแต่ละบทบาทต่างมีความแตกต่างกันในแง่ของหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ แต่ส่วนมีความสำคัญกับการ จัดการองค์กร ดังนั้น คณะกรรมการและผู้บริหารต่างคาดหวังการทำหน้าที่ของเลขานุการบริษัทโดยแม้จะมีได้เป็น หน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายก็ตาม และในขณะเดียวกัน ผู้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเลขานุการบริษัทต้องรับภาระหน้าที่ และต้องพัฒนาความรู้ความสามารถพัฒนาบทบาทการทำงานของตนเองเพื่อรองรับสภาพการเปลี่ยนแปลงนี้ให้ลุล่วงไป ได้เช่นกัน บทบาทหน้าที่ของเลขานุการบริษัทมีความสำคัญมากขึ้นแต่กลับยังไม่มีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนด บทบาทหน้าที่ หรือยังไม่มีประกาศเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ หรือยังไม่มีประกาศเพิ่มเติม หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และความจำเป็นในการพัฒนา บริษัทจดทะเบียนและตลาดทุนไทยแต่อย่างใด ซึ่งแม้จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2559 แล้ว โดยเป็นการเพิ่มโทษกรณีที่ไม่มีการแจ้งรายชื่อเลขานุการบริษัทต่อสำนักงานคณะกรรมการ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ภายใน 14 วัน คณะกรรมการต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท และปรับอีก ไม่เกินวันละ 3,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังมิได้มีการปฏิบัติให้ถูกต้อง

เมื่อเลขานุการบริษัทมีหน้าที่เพิ่มเติมขึ้น แต่กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ยังไม่สอดคล้องและไม่ชัดเจนกับหน้าที่ จริงในสภาพปัจจุบัน ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจและสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งยังไม่ครอบคลุมถึงการ ใช้ บังคับแก่มาตรการลงโทษเลขานุการบริษัทที่กระทำความผิดบนหน้าที่ที่ไม่สอดคล้องตามที่กฎหมายกำหนดได้ ผู้วิจัย

จึงเล็งเห็นว่า ควรศึกษาบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทของไทยในปัจจุบันเพื่อเสนอเป็นแนวทางให้คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ออกประกาศเพิ่มบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทในบริษัทจดทะเบียนให้สอดคล้องและชัดเจนกับหน้าที่จริงและสถานะการณ์ปัจจุบัน และให้สอดคล้องกับมาตรการลงโทษเลขานุการบริษัทที่กระทำความผิดบนหน้าที่ด้วย โดยการพิจารณาการออกประกาศเพิ่มบทบาทหน้าที่ของเลขานุการบริษัทในบริษัทจดทะเบียนนี้ก็เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ในปัจจุบันอันจะช่วยทำให้การทำหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพและมีกฎเกณฑ์รับรองที่ชัดเจนมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อทราบแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย
- 2.2 เพื่อทราบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทในประเทศไทยและต่างประเทศ
- 2.3 เพื่อทราบบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงาน และความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัทในบริษัทจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535
- 2.4 เพื่อรับรู้สภาพข้อเท็จจริงในการปฏิบัติหน้าที่ของเลขานุการบริษัทในปัจจุบัน
- 2.5 เพื่อวิเคราะห์แนวทางการออกประกาศเพิ่มเติมบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัทให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

3. การดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ ได้ทำการศึกษาเอกสารอ้างอิงทั้งประเภทข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิเพื่อศึกษาและวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาออกประกาศเพิ่มบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทเพื่อให้ครอบคลุมการปฏิบัติหน้าที่ของเลขานุการบริษัทในปัจจุบัน

4. ผลการวิจัย

บทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทในบริษัทจดทะเบียน ทั้งบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายบทบัญญัติและบทบาทอื่นๆ นอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติด้วยสภาพของเศรษฐกิจสังคม ปัจจัยภายใน การบังคับบัญชา ความรู้ความสามารถของเลขานุการบริษัท รวมทั้งปัจจัยภายนอกในการกำกับดูแลของหน่วยงาน Regulator การส่งเสริมและการยอมรับจากภาคเอกชนในประเทศ อีกทั้งมาตรฐานในระดับนานาชาติ จึงส่งผลให้เลขานุการบริษัทจดทะเบียนต้องรับบทบาทหน้าที่ต่างๆ ที่เพิ่มเติมมาโดยปริยาย เลขานุการบริษัทต้องทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด อย่างไรก็ตามหน้าที่เลขานุการบริษัทของแต่ละบริษัทย่อมแตกต่างกันและกฎหมายที่บังคับใช้อยู่อาจไม่รองรับการทำหน้าที่เหล่านี้ การปฏิบัติหน้าที่จึงย่อมเกิดปัญหาตามมาและอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ในการทำหน้าที่ต่อภาพลักษณ์องค์กร ส่งผลต่อการกำกับดูแลผู้มีส่วนได้เสียได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบของการปฏิบัติหน้าที่ที่นอกเหนือจากบทบัญญัติ โดยเพื่อให้เห็นถึงสถานการณ์ความจำเป็นของการพิจารณาเพิ่มเติมเงื่อนไขในการกำกับดูแลเลขานุการบริษัทให้มีความชัดเจนขึ้น ดังนี้

4.1 ปัญหาจากการปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จากการศึกษาพบว่าปัจจุบันเลขานุการบริษัทมีบทบาทหน้าที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากบทบัญญัติกฎหมาย ดังนั้นประสิทธิภาพของงานหรือความเชื่อมั่นจากบุคคลภายนอกย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อเลขานุการบริษัทที่ต้องทุ่มเทและพยายามเรียนรู้ที่จะปฏิบัติงานให้เสร็จลุล่วงไปได้โดยไม่มีปัญหาและผลกระทบ ดังนี้

4.1.1 ปัญหาความไม่ชัดเจนในหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่

ตามที่ได้มีการแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 เพื่อกำหนดให้มีการแต่งตั้งเลขานุการบริษัทและได้กำหนดบทบาทหน้าที่ที่เป็นการตรวจสอบและจัดเก็บเอกสารสำคัญของบริษัท ดังนั้นการบัญญัติโทษย่อมต้องอยู่ภายใต้บทบาทตามที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดแต่อาจนำหลักของความซื่อสัตย์สุจริต และการปฏิบัติตามนโยบาย ข้อบังคับ มติที่ประชุมคณะกรรมการ หรือมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นหน้าที่อื่นๆ ที่เลขานุการบริษัทได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการล้วนเป็นไปตามที่แต่ละบริษัทเป็นผู้กำหนด จึงส่งผลให้เกิดความแตกต่างและความไม่ชัดเจนต่อการปฏิบัติงานที่ไม่มีกฎหมายมารองรับ เช่นการได้รับมอบหมายให้เป็นที่ปรึกษากฎหมายซึ่งไม่มีบทบาทนี้ในกฎหมายแต่อย่างใดกลายเป็นความเข้าใจโดยปริยายว่าเลขานุการบริษัทต้องรู้เรื่องกฎหมายและต้องค้นคว้าให้เข้าใจทุกๆ เรื่องของบริษัท หากในกรณีที่เลขานุการบริษัทไม่มีประวัติการศึกษาด้านกฎหมาย เลขานุการบริษัทผู้นั้นอาจได้รับความเสี่ยงและรับผิดชอบหากเกิดผลกระทบจากหน้าที่ที่ปฏิบัติ โดยแม้จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติความรับผิดทางอาญา พ.ศ. 2560 ด้วยเจตนาเพื่อปกป้องและคุ้มครองการทำหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทเพื่อนำให้คณะกรรมการบริษัทต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ และสั่งการภายใต้ข้อมูลอย่างรอบคอบแต่ไม่ได้มีการกล่าวถึงความรับผิดและการคุ้มครองผู้ทำหน้าที่สนับสนุนบทบาทของคณะกรรมการอย่างเลขานุการบริษัทแต่อย่างใด

เช่นเดียวกับสถานการณ์การได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินนโยบายด้านการกำกับดูแลกิจการขององค์กร เลขานุการบริษัทต้องศึกษาหลักเกณฑ์จากสมาคม IOD ต้องพิจารณาแนวทางจากที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด. ประกาศและต้องนำกลับมาหารือกับคณะกรรมการและผู้บริหาร ซึ่งแม้จะเป็นแนวทางธรรมาภิบาลที่จัดทำ CG ซึ่งมีได้เป็นมาตรการเชิงบังคับ แต่เลขานุการบริษัทก็จำเป็นต้องจัดทำให้เกิดมาตรฐานดังกล่าวภายในบริษัทบทบาทเลขานุการมีเพิ่มขึ้นแต่ไม่มีกฎหมายรองรับว่าการกระทำดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่สำคัญ ดังนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของเลขานุการบริษัททั้งความเชื่อมั่นของคณะกรรมการที่มีต่อเลขานุการบริษัทที่ไม่เห็นว่าเป็นบทบาทที่สำคัญและยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของเลขานุการบริษัทที่มีต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายอีกด้วย

ผลกระทบทางบวก คือ เลขานุการบริษัทได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพและศึกษาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองในการเพิ่มเติมความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่และอาจเป็นประโยชน์ในการต่อยอดบทบาทหน้าที่อื่นๆ ต่อยอดความรู้ทางด้านวิชาชีพ เพิ่มความเข้าใจในส่วนงานอย่างลึกซึ้ง เพิ่มมูลค่างานให้กับตนเองและยังเพิ่มโอกาสในการเติบโตในสายงานอย่างมืออาชีพ

ในทางกลับกัน ย่อมเห็นถึงผลกระทบทางลบที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการมอบหมายงานและการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ครอบคลุมกับการปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน ส่งผลให้เลขานุการบริษัทได้รับความเสี่ยงและขาดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน เนื่องจากไม่ได้รับการคุ้มครองในแง่ของกฎหมายและไม่ได้รับการยอมรับบทบาทอย่างแท้จริง ทั้งนี้ยังส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กรในแง่ลบ ดังนี้

- เลขานุการบริษัทปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นมืออาชีพ
- ไม่เกิดการพัฒนาในสาขาอาชีพเลขานุการบริษัทอย่างจริงจัง

- รับความเสี่ยงในความรับผิดชอบที่ไม่สอดคล้องตามที่กฎหมายกำหนด
- เสี่ยงเปรียบประเทศที่มีการกำหนดบทบาทหรือวิชาชีพอย่างชัดเจน

4.1.2 ปัญหาการมอบหมายงานในลักษณะงานฝาก

จากข้อมูลเลขานุการบริษัทในต่างประเทศ เลขานุการบริษัทจะอยู่ในฐานะ Executive Officer คือมีบทบาทอย่างพนักงานบริหาร ปฏิบัติหน้าที่อย่างผู้บริหารใกล้ชิดคณะกรรมการ ประธานงานคณะกรรมการ ดูแลจัดการคณะกรรมการให้ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นหลักประกันว่าคณะกรรมการจะได้รับความคุ้มครองและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไว้วางใจจากผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย

โดยผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการบริษัทในบริษัทจดทะเบียนไทยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีตำแหน่ง หรือหน้าที่งานในสาขาอื่นๆ อยู่แล้วเช่นหัวหน้าฝ่ายการเงินองค์กร หัวหน้าฝ่ายวางแผนและกำกับการดูแลกิจการ ผู้ช่วยฝ่ายกฎหมาย เป็นต้น ดังนั้นการได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทเพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งที่กฎหมายกำหนดย่อมก่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพของงานลดน้อยลงไม่ว่าจะเป็นบทบาทตามหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติหรือบทบาทหน้าที่ที่เพิ่มเติมตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปการจะเพิ่มเติมความรู้หรือสร้างสรรคงานให้ดีอาจจะเป็นไปได้ยากเพราะต้องจัดสรรทั้งหน้าที่เดิมและจัดสรรงานใหม่ภายใต้เงื่อนไขและเงื่อนไขเวลาตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด. โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างของบริษัทจดทะเบียนที่มีลักษณะแตกต่างกันทั้งขนาดบริษัทเงินทุนและลักษณะการประกอบธุรกิจเลขานุการบริษัทจดทะเบียนบางบริษัทที่มักปฏิบัติหน้าที่เพียงบุคคลเดียว จึงอาศัยการฝากงานกับส่วนงานอื่นตามรอบระยะเวลาที่จัดตั้ง

ในทางกลับกัน บริษัทจดทะเบียนบางบริษัทอาจไม่มีข้อจำกัดทางด้านเงินทุน จึงมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ แต่เลขานุการบริษัทมักเป็นบุคคลที่อยู่ในฐานะผู้บริหารงานฝ่ายอื่นก่อนแล้วและได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเลขานุการบริษัทอีกหน้าที่หนึ่ง เนื่องจากประสบการณ์ ความใกล้ชิดกับคณะกรรมการ ซึ่งการมอบหมายงานก็จะทวีคูณความรับผิดชอบมากขึ้นก่อให้เกิดความคาดหวังจากคณะกรรมการ ดังนั้นความชัดเจนในการมอบหมายงานของเลขานุการบริษัทอย่าง Executive Officer ในต่างประเทศจึงแตกต่างกันกับในประเทศไทย เพราะยังไม่มีทั้งการกำหนดคุณสมบัติ ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ ไม่มีการจัดให้มีสอบใบอนุญาต เหล่านี้จึงส่งผลให้บริษัทจดทะเบียนไทยมีการพัฒนาไปอย่างช้าๆ โดยหากมีกฎหมายรองรับบทบาทหน้าที่ที่เพิ่มเติมย่อมก่อให้เกิดความชัดเจนในการมอบหมายงานการรับรู้บทบาทที่มีประสิทธิภาพขึ้นส่งผลต่อการคุ้มครองความรับผิดชอบและค่าตอบแทนของเลขานุการบริษัทที่ได้รับการยอมรับและเป็นกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานเลขานุการบริษัทอย่างเป็นรูปธรรม

4.1.3 ปัญหาการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานกำกับดูแล

การรับรู้บทบาทหน้าที่ของเลขานุการบริษัทเป็นเรื่องระดับประเทศที่หน่วยงานกำกับดูแลจำเป็นต้องให้ความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการกำกับดูแลไปจนถึงการพัฒนาต้องมาจากความเห็นและการริเริ่มจากหน่วยงานกำกับดูแล โดยทั้งในประเทศอังกฤษ ประเทศสิงคโปร์ หรือประเทศมาเลเซีย รวมไปถึงการผลักดันจากกฎหมายหลักนำมาสู่การวางแผนการกำกับดูแลและการสร้างวิชาชีพ แต่ในประเทศไทยการรับรู้บทบาทเลขานุการบริษัทยังเข้าใจเพียงฐานะผู้เก็บรวบรวมเอกสารสำคัญขององค์กร อย่างไรก็ตามหากมีความจำเป็นต้องพิจารณาเกณฑ์เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของเลขานุการบริษัท สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด.สามารถพิจารณาแนวทางได้ในอนาคต แต่อาจต้องพิจารณาหลายปัจจัยซึ่งมิใช่เพียงการศึกษาจากกฎหมายในต่างประเทศเท่านั้นแต่ยังต้องพิจารณาปัจจัยทางภาคเอกชน ภาระหน้าที่และความจำเป็นของประเทศด้วย

ดังนั้น จากสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อาจจำเป็นที่หน่วยงานกำกับดูแลอย่างสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.และหน่วยงานดำเนินงานอย่างตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องร่วมสนับสนุนและผลักดันให้เลขานุการ บริษัทปฏิบัติหน้าที่ได้ชัดเจนมากขึ้น

4.2 ผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ปัญหาจากการปฏิบัติหน้าที่ของเลขานุการบริษัทที่นอกเหนือจากตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งเรื่องการทำหน้าที่ที่ขาดหลักกฎหมายรองรับ การมอบหมายงานภายในองค์กร หรือปัญหาจากการรับรู้และการสนับสนุนจากหน่วยงานกำกับดูแล ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงเพื่อการดูแลบทบาท และการปฏิบัติงานของเลขานุการบริษัท และเพื่อให้หน่วยงานกำกับดูแลอย่างสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.และ ฝ่ายปฏิบัติงานอย่างคณะกรรมการกำกับตลาดทุนได้เข้าใจสถานการณ์ปัจจุบัน จึงได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงผลกระทบในปัจจุบันจากการปฏิบัติหน้าที่ที่นอกเหนือจากบทบัญญัติ ดังนี้

4.3 ผลกระทบต่อคณะกรรมการ

จากที่กล่าวมาทั้งบทบาทหน้าที่และความจำเป็นรวมทั้งปัญหาที่พบจากการมอบหมายงานของคณะกรรมการ ดังนั้นบทบาทที่เพิ่มเติมขึ้นย่อมกระทบต่อบทบาทคณะกรรมการได้เช่นกันซึ่งถ้าเลขานุการบริษัท ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างครบถ้วนไม่มีข้อผิดพลาดย่อมส่งผลดีต่อคณะกรรมการ ในขณะที่เดียวกันหาก เลขานุการบริษัทมีประสพการณ์ทำงานน้อยประกอบกับไม่มีกฎหมายรองรับบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างอย่างในอดีต อาจ ส่งผลให้การทำหน้าที่ของเลขานุการบริษัทไม่ครบถ้วนและกระทบต่อการแสดงบทบาทของคณะกรรมการตามลำดับ

การปฏิบัติงานของเลขานุการบริษัทในปัจจุบันอาจมีมากกว่างานเอกสาร อย่างเช่นการกำกับดูแลกิจการที่ดี ตามแนวการกำกับดูแลกิจการที่ดีซึ่งเป็นเรื่องของการกำกับดูแลนโยบาย เพื่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของนักลงทุน แม้ไม่ใช่เป็นปัญหา Priority แต่เป็นสิ่งที่ Productive ที่ควรต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดโดยทุกวันนี้กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้แต่ปัจจุบันจำเป็นต้องมีเลขานุการบริษัทคอยปฏิบัติงานใกล้ชิดกับคณะกรรมการซึ่ง ย่อมเข้าใจและแนะนำกรรมการ ได้ดีที่สุดและบทบาทเลขานุการบริษัทจะดูเหมือนไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่แต่เป็นการ แสดงบทบาทที่มีความสำคัญมากในทุกๆ วัน

4.4 ผลกระทบต่อบริษัท

คณะกรรมการเป็นผู้บริหารขององค์กร โดยได้รับเลือกจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อมาเป็นตัวแทนฝ่ายบริหาร เข้ามาดำเนินงานหรือใช้สิทธิการจัดการแทนผู้ถือหุ้น ดังนั้นหากคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ได้ดีดำเนินการซึ่งไม่ผิดหลักเกณฑ์กฎหมายที่กำหนด ก็ส่งผลให้เกิดความน่าเชื่อถือเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร ซึ่งฐานะราคาของ คณะกรรมการบริษัทก็คือเลขานุการบริษัท หากเลขานุการบริษัททำหน้าที่อย่างเหมาะสมครบถ้วนตามกฎหมาย กำหนดจะส่งผลให้บริษัทได้รับความไว้วางใจอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามปัจจุบันเลขานุการบริษัทต้องเป็นแกนกลาง ระหว่างกรรมการและผู้ถือหุ้น เลขานุการบริษัทอาจเกิดความกังวลใจและความลำบากใจหากการปฏิบัติหน้าที่ของ เลขานุการบริษัทไม่เป็นที่ยอมรับและไม่มีกฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่ชัดเจนเข้ามากำกับดูแล

เช่นเดียวกับฝั่งของนักลงทุนที่ต้องประสานงานและติดต่อกับเลขานุการบริษัท แต่นักลงทุนกลับไม่ทราบว่ เลขานุการบริษัทคือใคร มีหน้าที่ทำอะไร เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่จะต้ององค์กรและหน่วยงานกำกับดูแลต้องผลักดันให้เกิด ความเข้าใจและเกิดการยอมรับกันมีผลต่อเลขานุการบริษัทจะส่งผลให้ความใส่ใจในการปฏิบัติงานย่อมเป็นสัญญาณ

ที่ดีของการพัฒนาศักยภาพของเลขานุการบริษัท ในอนาคตและส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของคณะกรรมการได้

4.5 ผลกระทบต่อการลงทุนไทย

จากสถานการณ์ของความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานที่ดีของคณะกรรมการและก่อให้เกิดผลเสียต่อภาพลักษณ์ขององค์กร ทั้งยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อตลาดทุนไทยด้วยเหตุผลประการสำคัญคือการพัฒนาศักยภาพของตลาดทุนไทยที่ต้องพัฒนาทั้งเรื่องของประสิทธิภาพ เรื่องจรรยาบรรณในการบริหารกิจการ และแนวทางการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน ดังนั้นหากเลขานุการบริษัทปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้มาตรฐาน ขาดคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่เหมาะสม หรือไม่มีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อพัฒนาคณะกรรมการและพัฒนาบริษัทได้อย่างครบถ้วนแล้ว อาจนำมาซึ่งการพัฒนาตลาดทุนที่ล่าช้ากว่าที่บริษัทจดทะเบียนไทยควรพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันประเทศอาเซียนประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียต่างมีการกำหนดวิชาชีพเลขานุการบริษัทและมีบทบาทอย่างผู้บริหาร ทั้งบทบาทที่ปรึกษาด้านกฎหมาย บทบาทด้านการจัดการในฐานะนิติบุคคล หรือบทบาทในฐานะผู้มีอำนาจลงนาม เป็นต้น การพิจารณาบทบาทหน้าที่ของเลขานุการบริษัทในปัจจุบันย่อมมีส่วนในการพัฒนาด้านวิชาชีพได้ในอนาคตและก่อให้เกิดการพัฒนาตลาดทุนไทยที่แข็งแกร่งตั้งแต่รากฐานของการกำกับกิจการ ไปจนถึงการพัฒนาความเชื่อมั่นของนักลงทุนไทยในอนาคต

บทบาทหน้าที่ของเลขานุการบริษัทเป็นส่วนสำคัญขององค์กร ทั้งในฐานะพนักงานและฐานะของบุคลากรอย่าง Executive Officer ในประเทศไทยเองก็เริ่มพัฒนาแนวทางการทำหน้าที่ของเลขานุการบริษัทอย่างชัดเจนขึ้นทั้งการจัดทำนโยบายต่างๆ เพื่อให้เลขานุการบริษัทเป็นผู้ผลักดันการทำงานที่ดีของคณะกรรมการในฐานะผู้สนับสนุนอย่างต่อเนื่องดังนั้นการพิจารณาเพื่อกำหนดกฎหมายหรือแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ที่ชัดเจนย่อมส่งผลให้เลขานุการบริษัทปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมั่นใจและปราศจากข้อสงสัยในแง่ของการรับรู้ความสามารถของเลขานุการบริษัทได้

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทกับการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียน ทั้งยังศึกษาที่มาของเลขานุการบริษัทในต่างประเทศที่ต่างกำหนดบทบาทหน้าที่ กำหนดคุณสมบัติและจัดให้มีวิชาชีพเลขานุการบริษัทในฐานะบุคคลสำคัญขององค์กรอย่าง Executive Officer ที่มีบทบาทและความคุ้มครองความรับผิดชอบเป็นรูปธรรมทั้งประเทศอังกฤษ ประเทศสิงคโปร์ และประเทศมาเลเซีย เป็นต้น และได้ศึกษาที่มาของเลขานุการบริษัทโดยเริ่มมีการเรียนการสอนหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับเลขานุการ เป็นต้น ซึ่งแม้จะไม่ใช่ความเข้าใจอย่างงานเลขานุการบริษัทในปัจจุบัน แต่ก็มีส่วนที่สอดคล้องอย่างเลขานุการ จนกระทั่งมีการแก้ไขกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 คำว่าเลขานุการบริษัทซึ่งเป็นที่รู้จักและมีบทบาทในบริษัทจดทะเบียนเพิ่มมากขึ้น โดยมีหน่วยงานกำกับดูแลอย่างสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.เป็นหน่วยงานหลัก อีกทั้งมีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานตรวจสอบและวางแนวปฏิบัติในธุรกรรมที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียน

อย่างไรก็ตามเลขานุการบริษัทในบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยมีหน้าที่และบทบาทตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งการจัดการประชุม การจัดการเอกสาร รวบรวมเอกสารสำคัญของบริษัท อีกทั้งจัดทำรายงานการประชุมรายงานประจำปี เพื่อเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสถูกต้องและเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้เสีย อย่างไรก็ตามเมื่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงด้วยความต้องการทั้งภายในและภายนอกส่งผลให้เลขานุการบริษัทต้องปฏิบัติหน้าที่ที่

เพิ่มเติมจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งในฐานะดำเนินนโยบายเพื่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี การต่อต้านการคอร์รัปชัน การพัฒนาที่ยั่งยืน และในฐานะผู้สนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพและกำกับนโยบายในฐานะผู้สนับสนุนสัมพันธ์ อีกทั้งการเป็นผู้ประสานทั้งผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการ บทบาทหน้าที่เหล่านี้รวมเป็นบทบาทที่เพิ่มขึ้นต่างจากงานเอกสารของเลขานุการบริษัทอย่างในอดีต

ทั้งนี้บทบาทหน้าที่ของเลขานุการบริษัทที่เพิ่มเติมจากกฎหมายกำหนด ส่งผลให้การทำหน้าที่ของเลขานุการบริษัทขาดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายรองรับ ดังนั้นการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและแนวทางการพัฒนาหรือกำหนดประกาศเพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ให้สะท้อนกับการปฏิบัติหน้าที่ในสภาพปัจจุบันเป็นสิ่งที่มีส่วนช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ของเลขานุการบริษัทชัดเจนและสามารถพัฒนาขีดความสามารถของเลขานุการบริษัทให้ทัดเทียมนานาประเทศได้ โดยสามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

1) เลขานุการบริษัทมีบทบาทที่เพิ่มเติมกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้

ด้วยสภาพสังคมที่แตกต่างไปจากในอดีตเมื่อครั้งที่มีการแก้ไขกฎหมายเมื่อปี พ.ศ. 2551 เป็นระยะเวลา 10 ปี ของการบังคับใช้กฎหมายแต่เมื่อสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงกฎหมายยังคงกำหนดหน้าที่เช่นเดิมโดยไม่มีการเพิ่มเติมหรือพิจารณาช่องทางทางกฎหมาย ในการกำกับดูแลบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทการปฏิบัติหน้าที่ของเลขานุการบริษัทจึงขาดความเชื่อมั่นทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ขาดความไว้วางใจจากคณะกรรมการและการรับรู้บทบาทสำคัญจากหน่วยงานกำกับดูแล ดังนั้นคณะกรรมการและผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีส่วนในการสร้างคุณค่าสร้างกำลังใจให้กับเลขานุการบริษัทและจากนั้นจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานกำกับดูแลและองค์กรเอกชนในการผลักดันให้เกิดการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนด้วยการวางหลักเกณฑ์เพิ่มเติมบทบาทหน้าที่โดยการออกประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนเพื่อเพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ตามมาตรา 89/15 (3) อันจะเป็นการเน้นย้ำบทบาทของเลขานุการบริษัทให้ชัดเจนและเป็นแนวทางให้ทั้งคณะกรรมการและผู้บริหารจะได้นำแนวทางนี้มาพัฒนา ปรับเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมกับบทบาทและการมอบหมายงานเลขานุการบริษัท

2) เลขานุการบริษัทได้รับมอบหมายหน้าที่ในฐานะงานฝากหรืองานเสริม

การศึกษาจากกฎหมายในต่างประเทศและการศึกษาบทบาทเลขานุการบริษัทในปัจจุบันพบว่าส่วนใหญ่บทบาทเลขานุการบริษัทมาจากการแต่งตั้งให้มีตามที่กฎหมายบัญญัติ ในทางกลับกันต่างประเทศจะเป็นการรับสมัครหรือการให้มี โดยพิจารณาจากคุณสมบัติและเงื่อนไขในฐานะเลขานุการบริษัทวิชาชีพ Chartered Secretary ดังนั้นการมอบหมายงานหรือการรับรู้จึงแตกต่างกัน โดยบริษัทไทยจะเป็นหน้าที่รองหรือหน้าที่งานฝากจากองค์กรเพื่อดำเนินงานเอกสารไปตามรอบระยะเวลาของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่มีส่วนสำคัญในการพิจารณาบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทในสถานการณ์ปัจจุบันเนื่องจากบทบาทที่เพิ่มเติมขึ้นจะเป็นบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทต้องปฏิบัติแต่บทบาทเหล่านี้หากไปอยู่ในเวลาที่บุคคลนั้นมีหน้าที่หรือต้องปฏิบัติงานเดิมอยู่ประสิทธิภาพในฐานะงานเลขานุการบริษัทย่อมลดน้อยถอยลง เนื่องด้วยระยะเวลาการจัดสรรงาน ความใส่ใจในงานที่ต้องดำเนินการ รวมไปถึงความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานของบุคคลนั้นย่อมลดลงกว่าการที่ได้รับมอบหมายงานในฐานะอย่างเลขานุการบริษัทที่แท้จริง ประกอบกับความรู้สึกของคนที่ต้องปฏิบัติงานที่ตนไม่ถนัดจะส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการปฏิบัติหน้าที่และเห็นว่าบทบาทนั้นคือภาระ

ในขณะที่หากบุคคลนั้นเป็นเลขานุการบริษัทอย่างตำแหน่งเลขานุการบริษัทและได้รับมอบหมายงานในขอบเขตงานของตนอย่างชัดเจนย่อมมีความสุขและความคาดหวังเพื่อพัฒนาบทบาทและความรู้ของตนให้ดียิ่งขึ้น

3) เลขานุการบริษัทกับการปฏิบัติงานที่ไม่ได้รับความไว้วางใจ

บทบาทหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้เลขานุการบริษัทต้องพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองเสมอเพื่อให้มั่นใจได้ว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเลขานุการบริษัทผู้ให้คำแนะนำ คณะกรรมการได้อย่างมืออาชีพ เนื่องด้วยงานของเลขานุการบริษัทที่ไม่ใช่แค่งานเอกสารแต่ต้องเป็นผู้รักษา กฎระเบียบ ซึ่งเนะกฎหมายในฐานะที่ปรึกษา เลขานุการบริษัทจึงต้องมีความรู้ด้านกฎหมาย ประกอบกับสถานการณ์ การทำงาน แต่ถ้าเลขานุการบริษัทผู้นั้นไม่ได้มีประวัติการศึกษาด้านกฎหมาย มีอายุน้อยหรือประสบการณ์การทำงาน ไม่มาก การปฏิบัติหน้าที่ของเลขานุการบริษัทอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อคณะกรรมการและบริษัท จดก่อให้เกิดความ รับผิดชอบเลขานุการบริษัทอันส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ของบริษัทได้

4) เลขานุการบริษัทกับการรับรู้บทบาทจากหน่วยงานกำกับดูแล

การกำหนดให้มีเลขานุการบริษัทเกิดจากการกำหนดกฎหมายของหน่วยงานกำกับดูแลอย่างคณะกรรมการ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เช่นเดียวกัน เมื่อสถานการณ์ของสภาพสังคมเปลี่ยนแปลง เลขานุการบริษัทที่ต่าง ต้องการให้หน่วยงานกำกับดูแลเข้าใจและรับฟังข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การประกาศนโยบายต่างๆ ของ สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.จึงเป็นการผลักดันให้บริษัทจดทะเบียนต้องดำเนินการแต่ยังไม่มีการกำหนดบทบาทที่ ชัดเจนให้กับเลขานุการบริษัท ดังนั้นการรับรู้และความเข้าใจที่มีต่อเลขานุการบริษัทจึงเป็นสิ่งที่หน่วยงานกำกับดูแล ระดับถึง ความจำเป็น ของการมีอยู่ของเลขานุการบริษัทและจัดหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ ไปจนถึงการจัดให้มี วิชาชีพเลขานุการบริษัทในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

สมมติฐานของการศึกษาเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและเห็นถึงสภาพการณ์ปัจจุบันของการทำ หน้าที่เลขานุการบริษัทและเห็นถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทที่เพิ่มเติมขึ้น โดยจากการศึกษา ข้อเท็จจริงไม่มีส่วนให้เห็นสภาพการปฏิบัติหน้าที่และแนวทางการพัฒนาบทบาทหน้าที่เลขานุการบริษัทให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ควรออกประกาศเพิ่มเติมบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัทให้ชัดเจน

โดยจากพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฉบับที่ 4 พ.ศ 2551 มาตรา 89/15 3 กำหนดให้ เลขานุการบริษัทดำเนินการอื่นๆ ตามหน้าที่ที่คณะกรรมการตลาดทุนกำหนด โดยอาศัยอำนาจของคณะกรรมการ กำกับตลาดทุนมาตรา 16/61 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฉบับที่ 4 พ.ศ 2551 นี้ ด้วยเห็นว่า การ ออกประกาศของคณะกรรมการกำกับตลาดทุนจะมีประโยชน์ในทางปฏิบัติดังนี้

- ช่วยให้เลขานุการบริษัทเข้าใจบทบาทของตนอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ปัจจุบัน
- ช่วยให้เกิดการมอบหมายงานในองค์กรที่ชัดเจนว่าการมอบหมายงานแบบจับฉ่าย
- ช่วยให้เกิดความใส่ใจในงานที่มอบหมายอย่างงานหลักมากกว่าเป็นงานรับฝาก
- ช่วยให้คณะกรรมการผู้บริหารรับรู้คุณค่าของงานที่เลขานุการบริษัทปฏิบัติ
- ช่วยให้เลขานุการบริษัทมีแนวทางการปฏิบัติหน้าที่
- เป็นการเพิ่มมูลค่างานและมูลค่าทางวิชาชีพให้กับผู้ปฏิบัติงาน

อย่างไรก็ตามบทบาทที่ชัดเจนย่อมส่งผลกระทบต่อการบริหารและการวางโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจนอันส่งผลต่อ การรับรู้บทบาทและคำตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่อย่างวิชาชีพเกิดการเพิ่ม Job Value ให้กับเลขานุการบริษัทอย่าง

แท้จริง โดยเมื่อมีการพิจารณาออกประกาศแล้วบริษัทจดทะเบียนสามารถนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างองค์กร และการกำหนดขอบเขตงานให้กับเลขานุการบริษัทได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2) ควรจัดตั้งองค์กรวิชาชีพเพื่อดูแลและให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากร

แนวทางการพัฒนาวิชาชีพเลขานุการบริษัทนอกจากควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจากหน่วยงานเอกชน องค์กรธุรกิจแล้วการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพเพื่อเข้ามากำกับดูแลก็มีส่วนสร้างให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และส่งผลต่อคนจำนวนมากทั้งการกำหนดเงื่อนไขการเป็นสมาชิกหรือการทดสอบความรู้เพื่อรับใบประกอบวิชาชีพ การกำหนดบทลงโทษและการสร้างสายสัมพันธ์ทางวิชาชีพให้มีกำลังรองรับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาร่วมกับประเทศอื่นๆ ได้โดยอย่างน้อยให้มีมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์สอดคล้องตามประเทศอาเซียนเพื่อให้การทำงานในระดับบริษัทและระดับประเทศมีความมั่นคงและความน่าเชื่อมั่นในการทำงานให้กับทั้งตัวเลขานุการบริษัทและตัวองค์กร

3) ควรกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติหน้าที่

ในระยะยาว หน่วยงานกำกับดูแลอาจพิจารณาแนวทางการจัดให้มีวิชาชีพเลขานุการบริษัทในขณะเดียวกัน หากมองเป้าหมายในระยะสั้น หน่วยงานกำกับดูแลอาจจัดให้มีแนวทางการวัดระดับมาตรฐานของเลขานุการบริษัท เช่นการจัดให้มีข้อสอบเพื่อวัดผลผู้ที่ต้องการปฏิบัติหน้าที่เลขานุการบริษัทโดยเฉพาะ โดยผ่านการสัมภาษณ์งานกับบริษัทจดทะเบียนวิธีการนี้จะช่วยเพิ่มความชัดเจน และการแสดงบทบาทของเลขานุการบริษัทได้

หากไม่สามารถกำหนดเป็นการทดสอบทางทฤษฎีได้ อาจกำหนดให้มีการทดสอบเชิงปฏิบัติเพื่อวัดทักษะของการเป็นเลขานุการบริษัท เช่น กำหนดสถานการณ์จำลองของการแนะนำข้อมูลด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่หลักเกณฑ์ของสำนักงาน ก.ล.ด. หรือการแสดงบทบาทขณะปฏิบัติงานในห้องประชุม เป็นต้น โดยต้องจัดทำข้อตกลงความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานเอกชนอย่างสมาคม IOD ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับเลขานุการบริษัทรวมทั้งชมรมเลขานุการบริษัทเพื่อจัดทำกรอบของแนวปฏิบัติที่นำมาทดสอบวัดมาตรฐานการทำหน้าที่ของเลขานุการบริษัท

จะเห็นได้ว่าการทำหน้าที่ของเลขานุการบริษัทนับเป็นส่วนสำคัญของการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน ซึ่งมีใช้ในเชิงหลักการกฎหมายเพียงเท่านั้นแต่ยังหมายรวมถึงในเชิงสร้างสรรค์หรือจัดการกิจกรรมเพื่อภาพลักษณ์และการสานสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสีย การศึกษานี้จึงเป็นแนวทางให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติข้อเท็จจริงของเลขานุการบริษัทให้ชัดเจนและสัมผัสได้มากยิ่งขึ้น บทบาทที่เลขานุการบริษัทได้ทำหรือได้จัดการให้กับองค์กรล้วนเป็นสิ่งที่แสดงถึงประสิทธิภาพ ทั้งในหน้าที่ ตัวบุคคลและองค์กร ดังนั้น ความเข้าใจและความเชื่อมั่นจากหน่วยงานกำกับดูแลจึงมีส่วนสำคัญที่จะช่วยยกระดับการทำหน้าที่และบทบาทในฐานะเลขานุการบริษัทให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพขึ้นได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

สรุปจำนวนบริษัทหลักทรัพย์จดทะเบียน. สืบค้นเมื่อ 26 ธันวาคม 2561, จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

<https://www.set.or.th>

Nicholas Bourne. (2013). Bourne on company law (6th edition). New York : Routledge.

ศรีธัญญา วิบูลย์ศิริพงษ์. (2549). บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัท (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).